

Heroa fortem des referam modis
 Gratus canoris; ardet amor Tui,
 Rumorque certat fervidus Te
 Per memores celebrare fastos.

Gravissima inter munia gloriam
 Paras perennem fortiter hostibus
 Instans et artes pacis almae
 Protegis atque foves benignus.

Fides renidet clarius, exserens
 Coelestem amorem foederibus novis;
 Concorde gentes mente anhelant
 Viribus adsiduus salutem.

Planare montes saxaque devia,
 Mandasque ferro magnificas vias
 Fundare, molirique classem,
 Perque vaporem agitare moles.

Jam sume grates Carniolis favens,
 Dilecte Caesar! Dux vigil omnibus,
 Scientiarum cultor acer,
 Prospiciens docili juventae,

Sincera vultu vota hilari excipe:
 Vivas beatus Nestoris in dies,
 Quotque in mari existunt arenae,
 Tot Tibi gaudia sint, precamur.

J. Nečásek.

B e n e t k e.

(Konec.)

Lev ne pozna gospoda nad sabo, tako je tudi Markov lev hotel povsod gospodovati; za nadoblast in prva velevlast v sredozemskem morju so imeli Benečani z Genovezi hud in dolg boj, in dasiravno so bile genoveške ladije že v Kiodži, malo ur od Benetek, vendar so Benečani do dobrega zmagali, in pod svojo oblast spravili ne le bližnja mesta na Gorenjem Laškem, marveč tudi vse večje otoke v gerškem in sredozemskem morju, bili so v srednjem veku prvo kupčijsko ljudstvo, naj večjo korist od križarskih vojska so imeli ravno Benečani, ker so vojne prevaževali in so križarji njim na korist dežele gerškega cesarstva posedli, a Benečanom se ima tudi svet zahvaliti, da se oblast polumesca ni dalje širila po bregovih jadranskega morja, beneški plemiči so se sto in sto let vojskovali zoper Turka na suhem in zlasti na morju, in dasiravno so se Benečani večkrat tudi sperli z Avstrijo, vendar v boju zoper občnega sovražnika kerščanstva so ji bili zavezniki. V Benetkah je pa v srednjem veku tudi cvetel obert, da skoraj nikjer tako, benečansko blago

je slovelo po vsem svetu, 200 let je Murano dajalo vsi Evropi steklena zercala — in še sedaj ste zanimivi tam dve tovarni za steklene bisere.

A na svetu vse mine, slava, čast in bogastvo. — Benetke še sicer stojé, njene krasne palače občudujejo tujci, še vesla gondoliere po benečanskih vodotokih, a zginila je nekdanja slava, nekdanja sila in bogastvo. Druge večje države so zatemnele benečansko državo, na bregovih sredozemskega morja gospodujejo Turki, ki so se vrinili kakor klin med vzhod in zahod; svetovna kupčija odsihmal, kar so najdlji pot okoli Afrike v Indijo, hodi po drugih potih. Brez večjega boja so posedli Francozje konec pr. stoletja Benetke, in benečanska ljudovljada je bila pokopana na veke! V dunajskem pomirju so pripadle Benetke Avstriji, in od l. 1869 slišijo k talijanskemu kraljestvu. 5. aprila t. l. sta se v Benetkah sešla naš svitli vladar in laški kralj in se tam dva dni mudila, oči vsega sveta so bile obrnjene tiste dni v Benetke, časniki so ugibali in ugibali, zakaj da je avstrijski vladar ravno v Benetkah hotel obiskati laškega kralja in tam verniti mu obiskovanje; nek časnik je pisal, da bi bil cesar rekel: Ravno v tem mestu, ki je bilo najdalje pod mojo oblastjo, sem se hotel sniti s kraljem v znamenje, da je vse sovraštvo pozabljeno. A kdo more o tem kaj gotovega povedati; velemožje, ki delajo zgodovino, takih reči ne bodo razglaševali, o tem nas bode še le prihodnjost podučila.

Dopisi in novice.

Kranjsko šolstvo pred konstitut. zborom v Ljubljani. (Konec.). —

Dasiravno je videti, da ta ukaz oporeka §. 6. derž. post. 14. maja 1869, v katerem se govori, »da o učnem jeziku in o podučevanju v drugem deželnem jeziku določuje v odločenih mejah deželna šolska oblast po zaslišanji tistih, ki šolo zderžujejo«, vendar je bil povsod po vseh občinah brez opovire speljan in nemški poduk je bil iz ljudskih šol tudi uradno spahnjen, tako da se dan danes od nobene ljudske šole na Kranjskem ne more reči, otroci beró in pišejo že v prvem razredu pravilno in urno, kakor se je poročalo l. 1853 od Kranji, tudi od našega glavnega mesta ne.

Da se ljudsko šolstvo na Kranjskem ni razvijalo, je vzrok temu tudi, da so toliko časa odlašali vstvariti deželno postavo. Vladni predlog l. 1871 v deželnem zboru ni bil sprejet, l. 1872 ni bilo predloga in dež. postava se je skovala še le l. 1873. (*M. decembra l. 1872 je deželni zbor postavo zdelal in l. 1873, 29. aprila, je bila poterjena.*) Kakšni nagibi so bili mero-dajavni, je udom konstitut. društva znano, tedaj se takaj ne mudim. Vendar je prišel red v naše šolstvo, učitelji dobivajo redno svojo plačo in postavljena je šoli podlaga, na kateri se naprej zida.

Iz sporočila ministerstva za uk in kult za l. 1874 povzamem sledeče: Na Kranjskem je 204 javnih šol, in sicer 164 enorazred., 24 dvorazred., 1 trirazredna, 14 štirirazrednih in 1 šestrazredna; tem se prištevajo še privatne šole in šole za silo, ki pa so manj važne; tedaj se je število ljudskih šol pomnožilo